

קהילה מבילה

תפילה זבה

על דעת המקום, ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, אנו מתירין להתפלל עם העבריינים.
(מתור תפילת כל נדרי)

ונכנסים לבית הכנסת, ומתירין הרם (מסירים את האיסור) להתפלל עם כל איש אשר עבר על גזירת הקהל, אפילו אינו מבקש שיתירו לו. שאמר רבי שמעון חסידא, "כל תענית שאין בה מפושעי ישראל – אינה תענית, שהרי קלכנה (אחד מסממני הקטורת) ריחה רע, ומנאָה (ספר אותה) הכתוב עם סממני הקטורת".
(מדרבנן* יומא סימן תשכה)

על פי המרדכי, מדוע צריך להתיר להתפלל עם העבריינים?
מדוע צריך לשתף את העבריינים בתפילת התענית? כיצד לומדים זאת מהקטורת?

באיזה סוג עבריינים מדובר על פי המרדכי? מדוע עבריינים אלו מוזרים מהתפילה כל השנה? מה משתנה ביום כיפור? (עינינו במקור 1. בדף ההרמב"ם)
מדוע לא ניתן להתפלל ביום כיפור בלי לשתף בכך את פושעי ישראל? כמה הם תורמים? (עינינו במקור 2. בדף ההרמב"ם)

האם לדעתכם חשוב לשלב בחברה ובקהילה "עבריינים", למרות שהם מקשים על תפקוד הקהילה ואולי אף פוגעים בה? מדוע?

צר מלהביל

חשש כבד בקרב הורים רבים באשקלון שגילו כי (...) כרמי, שהורשע בביצוע עבירות פדופיליה וגורש מקיבוץ יגור, עבר להתגורר בעיר (...) "כל העניין הזה מאוד מלחיץ אותנו", אמרה אחת האמהות. (...) "אני לא מרשה לילדים שלי להסתובב לבד ולא ללכת לגן השעשועים, רק כשאני איתם" (...) ירדן אולמן, עובד סוציאלי בהכשרתו ומי שסייע רבות לכרמי, מבין את חששות ההורים, אך מציע להם לנהוג באיפוק. "אני בהחלט מבין את ההורים באשקלון", אמר אולמן, "אבל כרמי שילם את חובו לחברה, נענש ויש לו עכשיו את הזכות המלאה לחיות את חייו באופן חופשי".
(שמוליק חדד, "פסגת הפחד: בא לשכונה פדופיל מורשע", ynet, 30.5.13)

מה הקושי של תושבי אשקלון לקבל לתוכם את עברייני המין המשוחרר? מה טוען העובד הסוציאלי להגנת אותו אדם?
מהי הסיבה להעביר המקרים הקשים של בית אלו"ט משכונת המגורים? מדוע חשוב להשאיר אותם שם? (המשובה במקור 3. בדף ההרמב"ם)

מהן הסכנות בקבלת פגועי נפש, ולהבדיל עבריינים, לקהילה ולחברה?
האם סילוק מהקהילה הוא הפתרון הנכון? מה יעלה בגורלם של אותם אנשים, שבאף מקום לא מוכנים לקבלם?
מהו הקונפליקט שצומד בבסיס שני המקרים הללו? אילו ערכים מתנגשים במקרים אלו?

מה לדעתכם הפתרון למתח שבין הרצון והחובה להכיל את השונה לבין הצורך לשמור על הקהילה המכילה? (דוגמא לפתרון ומצאת בדף 4. בדף ההרמב"ם)
מה אתם הייתם עושים במקרים אלו? ומה אם היה מדובר בגנב משוחרר ולא בעברייני מין? האם הייתם נותנים לאותו איש להיכנס לתפילת כל נדרי שלכם?

"אותם בריונים שהיו בשכנותו של רבי זירא, שהיה (רבי זירא) מקרב אותם כדי שיחזרו בתשובה. היו החכמים מקפידים עליו. כאשר מת רבי זירא אמרו הבריונים: עד עכשיו היה רבי זירא חרוך השוקיים, שהיה מבקש עלינו רחמים. כעת מי יבקש עלינו רחמים? הרהרו בלבם ועשו תשובה".
(מתורגם ע"פ תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לז עמוד א)

· כיצד אתם הייתם נוהגים במקום ר' זירא? האם הייתם מנסים לקרב את הבריונים, או שהייתם מנסים לסלק אותם? האם ניתן להשוות את המקרה של ר' זירא לשני המקרים הקודמים? אם כן, כיצד לדעתכם הוא היה נוהג בהם?
· האם אפשר "לבקש רחמים" על החריגים שבתוכנו? כיצד בקשה שכזו יכולה לפתור את המתח שבין הרצון להכיל לצורך לשמור על שלמות הקהילה ואנשיה? (אפשרות שכוז. תמצאו. במקור מס' 5. בדף ההרחבות)
· האם החלוקה בין "חריג" לבין "נורמלי" נכונה בעיניכם, או שלכל אחד יש את השונות שלו בה צריך להכיר? (עיינו גם במקור 6. בדף ההרחבות)

· מדוע החכמים כעסו על ר' זירא, שניסה להחזיר את הבריונים למוטב?

· האם מעשיו של ר' זירא הועילו? מה היה קורה לו הוא לא היה מקרב את הבריונים בחייו?

ונתאי הארכלי (שאמר "הרחק משכן רע") הזהיר, כי כמו שצריך להשתדל באחדות בני האדם (...), כן בשווה צריך להתפרד ממקצתם כי הם מזיקים ומעניישים...
(פירוש ר' מתתיהו הוצהר* על מסכת אבות א,ז)

מרוב לייחוד את הגליל ולתת זכויות יתר ליישובים קטנים השארנו את האתיופים, הרוסים, המזרחים, החרדים, ההד הוריות, הגרושות וסתם את מי שמעיק עלינו – מחויץ לגדרות שמשרד הבטחון עזר לנו לבנות (...), כמצב הקיים שהחוק החדש מבקש לשמר, כנסת ישראל עוזרת לי – האשכנזי, האליטיסטי, השמאלני להחריד להמשיך ולחיות חיים נפלאים ולהשאיר את רובכם – יהודים (וגם לא יהודים) נהדרים מן הסתם – מחויץ לגדרות.
(ימרוז לוי***, הח"כים עוזרים רק לי, האשכנזי, 10.2.10 ynet)

ועדת קבלה תביא בהשבון, בין יתר שיקוליה, את השיקולים הבאים (...). התאמת המועמד לאורח החיים ולמרקם החברתי של היישוב הקהילתי כקהילה בעלת לכידות חברתית ותרבותית, ובכלל זה התאמת המועמד להשקפת היסוד של היישוב הקהילתי כפי שזו הוגדרה בתקנון היישוב הקהילתי...
(הצעת חוק** לתיקון פקודת האגודות השיתופיות התש"ע סעיף 4.4)
היישובים (שהוקמו בגליל ובנגב) נועדו להגשים את יעדי הממשלה בדבר פיזור האוכלוסייה, וכמו כן לאפשר לתושבי יישובים אלה קיום אורח חיים קהילתי-כפרי המבוסס על לכידות חברתית ותרבותית. מימוש מטרות אלה חייב, ועודנו מהייב (...), קיום מנגנון של מיון בקבלת המועמדים להתיישבות ביישובים (המאוגדים, ככלל, במסגרת אגודה שיתופית).
(מתוך דברי ההסבר לחוק)

· מה החשיבות שבועדת קבלה ליישוב? כיצד זכרי נתאי הארכלי תומכים בכך?
· מה הסיכון והבעייתיות בקיום ועדה שכזו?
· לפי נמרוד לוז, מה היו מטרותיהן המקוריות של ועדות הקבלה בגליל ובנגב? למה הן משמשות בפועל?

· האם הרצון לשמר אופי של מקום מצדיק הדרה של אנשים אחרים ממנו? האם קהילה יכולה להדיר את החריג ממנה כדי לשמור על רוחה ועל אופיה? (עיינו במקורות 7-8. בדף ההרחבות)
· מה לדעתכם מחזק קהילה יותר, קבלת שונים או סינונם?

